
Marek LEGUTKO
Oreğowa Komisja Egzaminacyjna
w Krakowie

SIEMA – SYSTEM INFORMACJI O EGZAMINACH MATURALNYCH

W OKE w Krakowie opracowano sposób prezentacji wyników próbnego egzaminu maturalnego z matematyki za pomocą Internetu. Przyjęto, że każdy uczeń po podaniu swojego imienia, nazwiska i numeru PESEL pozna swój sumaryczny wynik i będzie mógł mieć dostęp do pełniejszych informacji o zdawanym przez siebie egzaminie. Przy doborze tych informacji czyniono starania, by ocena próbnego egzaminu mogła mieć też funkcję kształtującą. Dużą wagę przywiązywano do zaprezentowania wyniku ucznia na tle innych wyników.

Przekazywane każdemu uczniowi indywidualnie informacje o egzaminie obejmują:

- a) tekst każdego zadania egzaminacyjnego,
- b) przykładowe poprawne rozwiązanie,
- c) schemat punktowania wraz z informacją ile punktów przyznano uczniowi za każdą ocenianą czynność,
- d) diagram ukazujący procentową łatwość każdego zadania (stosunek liczby punktów uzyskanych do maksymalnej liczby punktów) dla ucznia w zestawieniu z łatwościami liczonymi dla klasy ucznia, dla jego szkoły, dla gminy, dla powiatu ucznia, dla województwa, dla trzech województw (obszaru OKE w Krakowie),
- e) zestawienia wyników całego egzaminu, kolejno dla klasy ucznia, jego szkoły, gminy, powiatu, województwa oraz obszaru OKE. Przy tych zestawieniach prezentowane są trzy wykresy (diagramy):
 - dla każdego wyniku (w skali od 0 do 100) podawany jest skumulowany procent populacji z takim wynikiem (pozycja ucznia jest zaznaczona kolorem niebieskim),
 - dla wszystkich zadań (jest ich tu 11) podawane są obok siebie słupki ukazujące ich łatwości dla ucznia (kolor niebieski) i dla danej populacji,
 - rozkład wyników (histogram) co 10 punktów (pozycja ucznia zaznaczona jest kolorem niebieskim).
- f) zestawienia łatwości standardów wymagań egzaminacyjnych z matematyki, w tym:

- łatwości wszystkich czterech standardów dla danego ucznia,
- łatwości każdego standardu oddzielnie kolejno dla ucznia, jego klasy, szkoły, gminy, powiatu, województwa oraz obszaru OKE.

Przy opracowaniu systemu udostępniania wyników egzaminu próbnego z matematyki za pomocą Internetu przyjęto również, że każdy dyrektor szkoły może mieć dostęp do pełnych informacji o egzaminie zdawanym w jego szkole. Przy czym:

- a) dyrektor musi podać dane swojej szkoły (kod identyfikacyjny i klucz szyfrujący przekazane na wiosnę roku 2001 przez OKE w Krakowie),
- b) prezentowane są łatwości egzaminu dla szkoły, dla każdej z klas oddzielnie, dla każdego z uczniów: liczbowo i graficznie. Dla graficznej prezentacji wykorzystywany jest wykres procentu skumulowanego dla różnych populacji.

Kilka uwag o wykorzystywaniu systemu SIEMA w październiku i listopadzie 2001:

- a) System SIEMA obejmuje szeroką informację o egzaminach zewnętrznych w Polsce, m.in. dokumentację prawną egzaminów, przykładowe arkusze wraz z kryteriami oceniania, artykuły o teorii i praktyce oceniania zewnętrznego.
- b) Za pomocą SIEMY przekazano wyniki ponad 65 tysięcy uczniów trzech województw: lubelskiego, małopolskiego i podkarpackiego.
- c) System został dostrzeżony przez media (prasa, radio, telewizja, Internet), które – nieodpłatnie – reklamowały go.
- d) Codziennie SIEMA (i inne trony OKE w Krakowie) odwiedza do kilku tysięcy uczniów i dyrektorów szkół (w październiku maksymalnie 5 tysięcy).
- e) Niektórzy uczniowie mają kłopoty z zalogowaniem się (najczęstszy powód to błędne dane przekazane wcześniej przez szkołę), każdy przypadek próbujemy wyjaśnić indywidualnie (niestety to trwa).
- f) Dyrektorzy prezentują na szkolnych tablicach ogłoszeń ogólne wyniki i wybrane przez siebie statystyki szkoły i poszczególnych klas.
- g) System SIEMA zostanie wykorzystany w drugiej połowie listopada do udostępnienia wyników innych egzaminów próbnych: języki obce na poziomie matury, sprawdzian dla uczniów 12 letnich (końcowy w szkole podstawowej), egzamin dla uczniów 15 letnich (końcowy w gimnazjum).
- h) System SIEMA wywołał duże zainteresowanie uczestników międzynarodowej konferencji „Assessment in Europe: Achievements and Experiences” zorganizowanej w Krakowie, w dniach 8–10 listopada 2001 przez Europejskie Stowarzyszenie

Oceniania Edukacyjnego (Association for Educational Assessment – Europe AEA-E).

Inne uwagi:

- a) Centralne władze oświatowe w Polsce przeznaczają olbrzymie środki na dofinansowanie wyposażenia szkół w zestawy komputerów, uruchomione zostały krajowe programy „Internet w każdej gminie”, „Internet w każdym gimnazjum”. Zostały zawarte centralne porozumienia o gwarancji taniego dostępu szkół do Internetu.
- b) OKE w Krakowie wykorzystuje Internet do stałych kontaktów ze szkołami swojego regionu (możliwość zalogowania się przez szkołę do bazy OKE i zgłoszenia korekty danych, możliwość pobrania materiałów egzaminacyjnych i instruktażowych, raportów i biuletynów informacyjnych, możliwość skorzystania z codziennie aktualizowanego serwisu pytań i odpowiedzi).
- c) OKE w Krakowie wykorzystuje Internet do koordynowania oceniania prac egzaminacyjnych w kilkudziesięciu Ośrodkach Koordynacji Oceniania (skrót OKO)
- d) System SIEMA daje każdemu uczniowi, każdemu dyrektorowi informacje o ich wynikach egzaminacyjnych, zestawiając je z wynikami innych. Nie jest to jednak ranking. Wywierana jest duża presja (głównie ze strony mediów oraz organów prowadzących szkoły) na udostępnienie wyników egzaminów w formie umożliwiającej tworzenie rankingów.

OKE w Krakowie zamierza podjąć badania nad różnorodnym edukacyjnym wykorzystaniem systemu SIEMA przez uczniów i dyrektorów szkół.

Wersję demonstracyjną systemu SIEMA można znaleźć na stronach internetowych OKE w Krakowie (<http://www.oke.krakow.pl/siema>).